

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

514. meddelelse. 29. april 1954.

A. Forsøgsresultater.

Forsøg med kartoffelsorter 1951—53.

Foreløbig meddelelse.

Ved statens forsøgsstationer blev der i 1949 påbegyndt orienterende forsøg med en række nye tidlige, middeltidlige og sildige kartoffelsorter. Forsøgene er gennemført på let lermuld ved Lyngby, på ret god sandjord ved Tylstrup og på let sandjord ved Jynde vad og Studsgaard. Efter 1 års forsøg overgik de tidlige sorter til afprøvning ved havebrugsforsøgene, og efter høst 1950 blev de dårligste middeltidlige og sildige sorter udskudt. Herefter gennemførtes forsøgene 1951-53 med de sorter, der efter resultaterne fra de orienterende forsøg i 1949—50 måtte anses for at være mest værdifulde.

Vækstforholdene har varieret en del fra forsøgssted til forsøgssted navnlig med hensyn til nedbørens størrelse og fordeling samt angreb af skimmel. Disse forhold har øvet indflydelse på sorterens indbyrdes stilling. Læggekartoflerne af de enkelte sorter, der er fremavlet og opbevaret ved Tylstrup, er svagt forspiret for at sikre en ensartet plantebestand. Der er i forsøgene sprøjtet to gange mod skimmel.

Forsøgene er gennemført i to afdelinger.

A. Middeltidlige sorter.

Denne forsøgsrække, der omfatter spisesorterne, er gennemført ved alle de foran nævnte stationer, og med de første 5 sorter i alle 3 år, medens Katahdin først er prøvet fra 1952. Bintje har været målesort. Resultaterne for Katahdin er omregnet i forhold til gennemsnittet for de 5 sorter, der har været med i alle år. Ved Jynde vad har udbyttet af Bintje måttet beregnes udfra et sideløbende forsøg på en naboejendom, idet man af hensyn til et isoleret tilfælde af kartoffelbrok kun kan dyrke immune sorter på denne station. Hovedresultatet af forsøgene fremgår af omstående oversigt, hvor læggekartoflerne er fradraget vægtudbyttet af knolde.

Middeltidlige sorter 1951—53.

Sort	Antal forsøg	hkg knolde pr. ha	Forholdstal				g pr. knold	pet. tørstof	Karakter for	
			ialt	over 50 mm	30—50 mm	under 30 mm			tidlig-hed ¹⁾	skimmel-angr. ²⁾
1951—53										
Bintje.....	15	332	100	100	100	100	58	19.9	1.5	7.5
Record.....	15	362	109	172	80	53	71	22.3	6.0	4.6
Craigs Defiance	15	392	118	161	99	93	69	19.1	4.6	6.6
Matador.....	15	361	109	158	87	47	77	22.2	9.0	4.3
Arran Banner	15	381	115	254	49	40	91	19.6	9.6	4.8
1952—53										
Katahdin....	10	304	92	203	40	27	85	19.1	2.1	6.8

¹⁾ 1—10, 1 = tidligst, 10 = sildigst.

²⁾ 0—10, 0 = ikke angrebet, 10 = helt ødelagt.

I samlet udbytte af knolde har Craigs Defiance og Arran Banner været højestydende efterfulgt af Record og Matador. Herefter følger Bintje, medens Katahdin er lavestydende. Udbyttet af mellemstore knolde, der har særlig interesse som salgskartofler, har været højest for Bintje og Craigs Defiance. Record og Matador har omtrent samme stilling som for samlet udbytte, medens Arran Banner rykker ned på femtepladsen efterfulgt af Katahdin, der har givet lavst udbytte af knolde i størrelsen 30—50 mm.

Sorternes knoldform er gennemgående oval til rundoval, for Craigs Defiance dog oval til langoval og hos Katahdin nærmest rund. Bintje er glat og gulkødet, Record glat og gulkødet, Craigs Defiance glat, men hvidkødet. Matador og Katahdin er ret glatte og hvidkødede. Arran Banner er noget dybøjet og hvidkødet.

Kvaliteten er undersøgt ved bedømmelse af smag, udkogning og mørkfarvning i prøver fra samtlige forsøgssteder efterår og forår, ved Lundgaard dog kun i 1953. Det gennemsnitlige resultat af ialt 22 kogeprøver fremgår af tabel 1. Bintje og Record har smagt bedst og haft mindst tilbøjelighed til mørkfarvning. Record og Matador har vist nogen tilbøjelighed til udkogning.

Bintje og Katahdin er tidligst, Matador og Arran Banner sildigst. Bintje og Katahdin er modtagelige for kartoffelbrok, de øvrige sorter er immune. Modtageligheden for skimmel på toppen er bedømt i 9 forsøg efter en skala 0—10, hvor 10 betegner, at bladene er helt ødelagt. Bintje, Katahdin og Craigs Defiance blev stærkest angrebet og de middelsildige sorter, Record, Matador og Arran Banner mindst.

Med undtagelse af Katahdin har samtlige sorter givet større udbytte end Bintje, men de står ikke på højde med denne sort i kvalitetsmæssighenseende og må betegnes som grovere sorter, der normalt ikke vil kunne afsættes på det indenlandske marked for spisekartofler.

B. Sildige sorter.

Forsøgene med disse sorter, der i det væsentligste er at betragte som foder- og fabrikskartofler, er gennemført ved de jyske stationer i alle år og fra 1952 ved Lyngby. Som målesorter er anvendt Dianella og Alpha, der er de to mest anvendte sorter til foder- og industribrug. Tylstrup 38089 blev udskudt i 1952, efter 2 års forsøg, idet sorten faldt for brokprøven, og Urtica er først prøvet fra 1952. For disse 2 sorter er tallene omregnet i forhold til gennemsnittet for de 4 sorter, der har været med i hele forsøgsperioden.

Forsøgenes gennemsnitsresultater, hvor læggekartoflerne er fradraget vægtudbyttet af knolde, fremgår af følgende:

Sildige sorter 1951—53.

Sort	Antal forsøg	hkg pr. ha		Forholdstal for tørstof	pct. tørstof	g pr. knold	Karakterer for	
		knolde	tørstof				tidlighed ¹⁾	skimmelangr. ²⁾
1951—53								
Dianella.....	14	374	90.2	100	24.1	65	7.6	4.0
Alpha.....	14	381	84.6	94	22.2	78	7.5	4.7
Tylstrup 38125..	14	392	80.3	89	20.5	64	7.2	5.0
Gloria.....	14	352	79.9	89	22.7	72	8.3	2.6
1951—52								
Tylstrup 38089..	9	405	84.5	94	20.9	63	8.6	2.5
1952—53								
Urtica.....	10	361	86.4	96	23.9	57	7.0	4.7

¹⁾ 1—10, 1 = tidligst, 10 = sildigst

²⁾ 0—10, 0 = ikke angrebet, 10 = helt ødelagt.

Gennemsnitligt ligger Dianella i spidsen efterfulgt af Urtica. Alpha og Tylstrup 38089 står lige, medens Tylstrup 38125 og Gloria har været lavestdydende.

Sorternes rækkefølge har varieret en del fra forsøg til forsøg under indflydelse af nedbørens størrelse, dens fordeling i vækstperioden samt angreb af skimmel. Dianella har ligget på førstepladsen ved Lyngby og Jyndevad i alle år, ved Tylstrup i 1951 og 1952. Gloria er nr. 1 i samtlige forsøg ved Lundgaard.

Urtica ligger i spidsen ved Studsgaard i 1952 og 1953, Tylstrup 38125 er nr. 1 i 1953 ved Tylstrup, og Alpha har været højest-ydende ved Studsgaard i 1951. Dianella havde den højeste tørstofprocent ret tæt fulgt af Urtica, medens de to Tylstrupsorter ligger lavest. Knoldstørrelsen var størst for Alpha og mindst for Urtica.

Urtica og Tylstrup 38125 er tidligst, medens Gloria og Tylstrup 38089 er sildigst.

Tylstrup 38089 er modtagelig for kartoffelbrok, de øvrige sorter er immune. Bedømmelsen for modtagelighed for skimmel er gennemført i 9 forsøg, hvor Tylstrup 38125, Alpha og Urtica var stærkest, og de to sildigere sorter, Tylstrup 38089 og Gloria mindst angrebne.

De i denne forsøgsrække prøvede sorter har alle været Dianella underlegne i tørstofudbytte. Dianella har højest tørstofprocent og er nogenlunde tidlig og holder ret godt for skimmel.

Tabel 1. Middeltidlige kartoffelsorter 1951—53.

Sort	hkg knolde pr. ha					Karakter for		
	Lyngby	Jynde- vad	Lund- gaard	Studs- gaard	Tyl- strup	smag ¹⁾	ud- kogn. ²⁾	mørk- farvn. ³⁾
1951—53								
Binje	395	309	332	335	283	7.7	1.4	1.8
Record	387	324	363	404	330	7.0	1.8	2.1
Craigs Defiance	433	393	351	368	412	5.0	0.8	2.7
Matador	391	314	366	376	356	6.8	1.8	3.2
Arran Bann.	420	366	364	352	402	5.3	1.1	2.8
1952—53								
Katahdin	311	329	310	292	280	5.5	0.8	2.6

¹⁾ 0—10 (10 = bedste smag). ²⁾ 0—10 (10 = helt udkogt). ³⁾ 1—10 (10 = helt sort).

Tabel 2. Sildige kartoffelsorter 1951—53.

Sort	hkg knolde pr. ha					hkg tørstof pr. ha				
	Lyng- by	Jynde- vad	Lund- gaard	Studs- gaard	Tyl- strup	Lyng- by	Jynde- vad	Lund- gaard	Studs- gaard	Tyl- strup
1951—53	*)					*)				
Dianella	421	407	335	290	434	100.3	93.0	83.6	65.6	112.2
Alpha	423	369	368	330	427	94.0	79.1	83.9	70.4	99.4
Ty. 38125	425	419	364	321	441	96.3	88.3	82.9	68.0	109.2
Gloria	362	310	382	326	385	85.0	70.9	95.8	74.4	92.2
1951—52										
Ty. 38089	364	431	394	344	474	69.3	85.2	84.4	70.1	106.0
1952—53										
Urtica	340	368	352	370	394	83.2	80.4	85.9	78.6	104.0

*) 1952—53.

Frykt i 18.000 eksemplarer.